

Cross the Lines # 40

*Grenzen Overschrijden
Franchir les lignes*

Mei - Augustus 2010

Inhoud:

<i>Samen voor Transformatie – Mannen, vormen van Mannelijkheid en Vredesopbouw.....</i>	<i>1</i>
<i>Dagelijkse Opofferingen van Gewone Vrouwen voor Gerechtigheid en Vrede .....</i>	<i>4</i>
<i>Het verhaal van Jude (Mindanao) .....</i>	<i>4</i>
<i>Mannen betrekken bij Gendergelijkwaardigheid: Zorgen geuit tijdens de CSW 2010 .....</i>	<i>5</i>
<i>Nieuws .....</i>	<i>8</i>
<i>Achtergrondinformatie .....</i>	<i>9</i>
<i>Kalender .....</i>	<i>11</i>

Samen voor Transformatie – Mannen, vormen van Mannelijkheid en Vredesopbouw

Ter gelegenheid van de Internationale Vrouwendag voor Vrede en Ontwapening (24 mei)

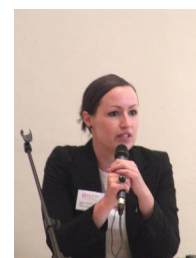
Door José de Vries.

Ieder jaar viert het Women Peacemakers Program (Vrouwen Maken Vredeprogramma, WPP) van de International Fellowship of Reconciliation (Internationale Bond voor Verzoening, IFOR) de Internationale Vrouwendag voor Vrede en Ontwapening – 24 mei – met een internationale publicatie (het 24-mei-pakket) en een publieke manifestatie in Nederland.

Dit jaar vond de 24-meiviering plaats op 27 mei, in Den Haag. Ongeveer 60 mensen waren aanwezig bij de expert meeting *Together for Transformation* (Samen voor Transformatie) om te bespreken in hoeverre het relevant is om een visie op mannelijkheid in te bouwen in het debat over gender en vredesopbouw en welke bijdragen mannen kunnen leveren met betrekking tot het onderwerp van vrouwen, vrede en veiligheid. Om het WPP-netwerk in het veld er bij te kunnen betrekken, werd het congres van deskundigen live uitgezonden via het internet, waarbij de Informatiemedewerkster van IFOR's WPP rechtstreeks kon reageren op vragen en commentaren die via e-mail binnenkwamen.

Na de opening door dagvoorzitter Lenneke Hoedemaker, werden de sprekers en deelnemers officieel verwelkomd door Annemieke de los Santos, coördinator van het Nationaal Actieplan voor de implementatie van VN-veiligheidsraadresolutie 1325 bij het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Zij sprak over de toegenomen bewustwording ten aanzien van het belang van gender bij vrede en veiligheid, maar merkte op dat dit dikwijls niet verder gaat dan het niveau van actieve deelname van vrouwen in deze processen. Hoewel dit buitengewoon belangrijk is, benadrukte ze dat we ook moeten erkennen dat in conflictsituaties de identiteit van mannen is verbonden aan wapens, geweld, kracht en macht en dat het afbreken en heropbouwen van genderrollen in conflicten net zo goed aandacht verdient. Ze merkte op dat de betrokkenheid van mannen hierbij van belang is.

In haar toespraak ter verwelkoming van de panelleden en het publiek, richtte IFOR's WPP programmamanager Isabelle Geuskens de aandacht op de reden

waarom WPP gelooft dat we het over vormen van mannelijkheid moeten hebben als we verder willen komen met het genderbewust maken van vrede. Sinds 2002 heeft WPP trainingen georganiseerd over gender, actieve geweldloosheid en vredesopbouw, trainingen die het zelfvertrouwen van vrouwen als vredesactivistes versterkten en hun kennis en vaardigheden vergrootten. Dezelfde vrouwen echter, merkten dat zij steun van mannen bij hun werk ontbeerden. Na een grondig bezinningsproces besloot WPP om een proeftraining voor trainers te organiseren voor mannelijke vredesactivisten, vanuit het gezichtspunt dat mannelijke trainers in een goede positie zijn om andere mannen te bereiken – omdat mannen zich met andere mannen kunnen identificeren. Dit begon in 2009.

Isabelle legde uit dat WPP het ook van wezenlijk belang vindt om de praktijk van de oorlog zelf te bezien vanuit een radicaal genderperspectief. Daarbij horen kritische vragen over de manier waarop jongens en mannen worden gesocialiseerd naar militarisme toe en het erkennen dat ook mannen onder oorlog te lijden hebben.

Toespraken vanuit Verschillende Deskundigheden

In de eerste sessie nodigde gespreksleidster Lenneke Hoedemaker de zes uitgenodigde deskundige sprekers uit om hun inzichten en ervaringen – ieder vanuit hun eigen achtergrond – over het onderwerp mee te delen. **Klas Hyllander** (Algemeen secretaris van Mannen voor Gendergelijkwaardigheid in Zweden¹, en voorzitter van het Regionale MenEngage Europe Network²) introduceerde het idee van vormen van mannelijkheid en weidde uit over de huidige betrokkenheid van mannen en mannenorganisaties bij gendergelijkwaardigheid en het uitbannen van geweld.

An Vranckx, een vertegenwoordigster van het Internationale Actienetwerk tegen Kleine Wapens, (IANSA³), sprak over de ervaring in Latijns Amerika met vredesopbouw en mannelijkheid en bestreed enkele bestaande vooronderstellingen over de achterliggende oorzaken van het grote aantal moorden in Latijns Amerika. **Patricia Muñoz Cabrera** van Vrouwen in Ontwikkeling in Europa⁴ richtte de aandacht op de noodzaak om vormen van mannelijkheid opnieuw te bestuderen, af te breken en weer op te bouwen door intersectionele analyse⁵ en legde uit hoe verschillende categorieën, zoals ras en etniciteit, seksuele geaardheid, klasse en gender (vormen van mannelijkheid en vrouwelijkheid) elkaar beïnvloeden in een onderdrukkend systeem binnen samenlevingen. Zij werd gevolgd door Donald Steinberg, Vice-president van de International Crisis Group⁶ (Internationale Crisisgroep) en kortgeleden benoemd in de VN-adviesgroep voor Maatschappelijke Organisaties over Vrouwen, Vrede en Veiligheid. Hij behandelde in zijn toespraak de discriminerende aspecten van vredesakkoorden - als ze 'genderneutraal' zijn -, waarover wordt onderhandeld zonder dat er vrouwen met relevante ervaringen in deze vredesprocessen bij zijn betrokken.

---

¹ Voor meer informatie, zie: <http://www.mfi.se/>

² MenEngage (Mannen DoeMee) is een wereldwijde alliantie van NGO's en VN-instanties die probeert jongens en mannen te betrekken bij het werken aan gendergelijkwaardigheid. Meer informatie vindt u op: <http://www.menengage.org/>

³ The International Action Network on Small Arms (Internationaal Actienetwerk tegen Kleine Wapens, IANSA) is de wereldwijde beweging tegen wapengeweld – een netwerk van 800 maatschappelijke organisaties, dat in 120 landen werkt aan het tegenhouden van de verspreiding en het misbruik van kleine en lichte wapens. <http://www.iansa.org/>

⁴ Women In Development Europe (Vrouwen in Ontwikkeling in Europa, WIDE) is een Europees feministisch netwerk van vrouwenorganisaties, ontwikkelingsorganisaties, genderspecialisten en activisten voor vrouwenrechten. WIDE controleert en beïnvloedt internationaal economie- en ontwikkelingsbeleid en -praktijk vanuit een feministisch perspectief. Meer informatie vindt u op: <http://www.wide-network.org/>

⁵ Intersectionaliteit is een sociologische theorie die er van uitgaat dat – en ook onderzoekt hoe – verschillende sociale en cultureel bepaalde categorieën van discriminatie met elkaar samenhangen op meervoudige en vaak gelijktijdige niveaus, en zo bijdragen aan systematische sociale ongelijkheid.

⁶ Voor meer informatie, zie: www.crisisgroup.org

Dubravka Zarkov, van het Institute for Social Studies (Instituut voor Sociale Studies, ISS⁷) ging in haar toespraakje in op seksueel geweld tegen mannen (SGTM) in oorlogstijd, waarbij zij vooral sprak over de oorlogskampen in voormalig Joegoslavië (waar SGTM 'onzichtbaar' was voor de ogen van het publiek) en in de Abu Ghraib Gevangenis in Irak (waar SGTM juist heel zichtbaar was in de media). En tenslotte kreeg **Rosan Smits**, onderzoekster bij het Clingendael Instituut⁸, het woord om te spreken over gender in beleidskaders.

Interactief Debat

Na de koffiepauze was er gelegenheid voor de sprekers om op elkaar te reageren en voor het publiek om te reageren en vragen te stellen. De verscheidenheid in achtergrond van zowel de sprekers als de toehoorders bleek een goede mix, zoals bleek uit de levendige en vruchtbare discussie.

In reactie op kritische vragen vanuit het publiek, gingen de panelleden dieper in op verschillende aspecten en strategieën met betrekking tot het zinvol integreren van vrouwen in vredesprocessen en het integreren van een perspectief op gender en mannelijkheid in vredesopbouw. Factoren en strategieën die bijvoorbeeld genoemd werden waren het zorgen voor training voor vrouwen en mannen, lobbyen en het pleiten voor het afdwingen van gendergevoelige wetgeving, het nemen van specifieke maatregelen om de deelname van vrouwen aan vredesopbouw te vergemakkelijken (bijvoorbeeld het waarborgen van de fysieke veiligheid van vrouwen, het hanteren van een systeem van quota voor de deelname van vrouwen in vredesonderhandelingen), bewustwording ten aanzien van de verschillende situaties en ervaringen van vrouwen en mannen bij conflicten en een kritisch onderzoek van definities en opvattingen die worden gebruikt op het gebied van vrouwen, vrede en veiligheid.

Aan het eind van het intensieve en uiterst inspirerende debat werd opgemerkt dat verandering evengoed tijd nodig heeft. Het is bemoedigend dat er zowel veel mannenorganisaties als vrouwenorganisaties bezig zijn met het onderwerp van gendergerechtigheid in de maatschappij en bij vredesopbouw. Er is behoefte aan samenwerking – op alle niveaus – om werkelijke veranderingen in de maatschappij tot stand te brengen.

Isabelle Geuskens, programmamanager van IFOR's WPP, besloot het seminar van deskundigen met het bedanken van de panelleden en met het verwijzen naar Martin Luther King jr. die ons er aan herinnert dat actieve geweldloosheid niet gaat om het beschuldigen van mensen of daders, maar over het blootleggen van een onderdrukkend systeem. We moeten streven naar een wereld waarin vrouwen en mannen samenwerken bij het herzien van beperkende en onderdrukkende begrippen over gender om zo het patriarchale systeem te bestrijden dat op zoveel manieren zowel vrouwen als mannen benadeelt.

Opmerkingen

Een uitgebreid verslag van dit seminar kunt u downloaden van onze website:: www.ifor.org/WPP

Halverwege 2010 zal WPP het verslag publiceren van het eerste deel van de Train de Trainerscyclus die in december 2009 plaats vond. Voor meer informatie hierover kunt u onze website raadplegen:: www.ifor.org/WPP

Donald Steinberg van de Internationale Crisisgroep leverde nog een artikel aan voor de expert meeting. Het artikel "The United Nations and Women: Walking the Walk on Empowerment?" (De VN

---

⁷ Voor meer informatie, zie: www.iss.nl

⁸ Voor meer informatie, zie: www.clingendael.nl

en Vrouwen: De Weg van Eigen Kracht Bewandelen). U kunt het artikel lezen op: <http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/commentary/steinberg-the-united-nations-and-women-walking-the-walk-on-empowerment.aspx>

Het congres van deskundigen werd rechtstreeks via internet uitgezonden. De uitzending kan nog bekeken worden op:: <http://www.ustream.tv/channel/yogiemonk>

Dagelijkse Opofferingen van Gewone Vrouwen voor Gerechtigheid en Vrede

Het verhaal van Jude (Mindanao)

door Dorothy Attema

Jude begon haar werk met de vrouwen van de Inheemse Moro's van Mindanao in 2008. Zij is gediplomeerd verpleegster en voor haar werk kwam ze vaak in de afgelegen woongebieden van de Inheemse Moro's in Mindanao. Tijdens deze bezoeken realiseerde ze zich dat er nauwelijks iemand omkeek naar de vrouwen in die dorpen, aangezien de dorpen in moeilijk toegankelijke regio's lagen. Tijdens haar bezoeken, beantwoordde ze vragen van de vrouwen over zaken als huiselijk geweld, interreligieuze vredesopbouw, vrouwenrechten en rechten van inheemse volken. Ze begon met informele, korte bijeenkomsten, maar dat liep uit in voltijsd werk aan het in beweging brengen en ondersteunen van de Inheemse Moro-vrouwen van Mindanao. Jude is lid van AKKAPKA op de Filipijnen. AKKAPKA is een organisatie die bekend staat om haar geweldloze acties in de Filipijnen.

Ik sprak met Jude over haar werk en de moeilijkheden die ze daarin tegenkomt – een sprekend voorbeeld van een vrouw die werkelijk verschil maakt in haar gemeenschap in de strijd om gerechtigheid en vrede.

Hoe kwam het dat je je baan opzegde en met de Moro-vrouwen begon te werken?

Ik besloot met de Moro-vrouwen te gaan werken, omdat ik zelf ook een inheemse vrouw ben. Ik besepte dat als ik me niet om hen bekommerde, niemand anders dat zou doen. Ik vind het niet erg om helemaal de dorpen in te gaan om hen een handje te helpen. Ik voel me bevoorrecht, dat ik bruikbare kennis heb die ik aan hen kan overdragen, en ik vind ook dat ik dat moet doen. De regering zou de inheemse mensen de helpende hand moeten reiken, maar op dit moment wordt er nauwelijks iets gedaan aan de noden van de Moro-vrouwen.

Kan je iets meer vertellen over het werk dat je doet met de Inheemse Moro-vrouwen?

Ik spoor de inheemse gemeenschap aan om een interreligieuze dialoog aan te gaan. Ik werk ook aan het zinvol meedoen van Moro-vrouwen in de interreligieuze vredesdialoog en ik bepleit de implementatie van VN-veiligheidsraadresolutie 1325 die gaat over de betrokkenheid van vrouwen. We roepen ook het inheemse volk op om te strijden voor hun rechten in Mindanao.

Hoe doe je dat dan?

We zoeken manieren om de mensen met elkaar in contact te brengen en we lobbyen bij de regering om bij de gesprekken en de discussies betrokken te worden. We brengen op regeringsniveau bewustwording tot stand over de zaken waar de inheemse bevolking en vooral de vrouwen mee van doen hebben. We vinden het belangrijk om samen te werken met de regering en we vinden het van wezenlijk belang dat de stemmen van de Moro-vrouwen zelf worden gehoord.

Wat voor soort uitdagingen kom je tegen in je werk?

Soms word ik met de dood bedreigd. We stimuleren de inheemse gemeenschap en helpen de bevolking om zich bewust te worden van de problemen waar zij in hun leven tegenaan lopen. Maar dit in de openbaarheid brengen wordt niet altijd gunstig ontvangen door sommige mensen, bijvoorbeeld door beleidsmakers en politici op de hogere beslisniveaus. Sommige mensen vinden dat deze onderwerpen niet aan het licht gebracht moeten worden. Zij zijn bang dat dit hun positie in gevaar zal brengen of dat zij misschien wat van hun macht zullen verliezen. Ik ben zelf een inheemse vrouw en ik moet toegeven dat ik best vaak bang ben om vermoord te worden vanwege mijn gedrevenheid om onrechtvaardigheid in de maatschappij aan de kaak te stellen en de regering ter verantwoording te roepen voor hun fouten. Ik voel me vaak gediscrimineerd.

Desondanks ga ik toch door met mijn werk, omdat ik in de gemeenschappen de bereidheid en openheid zie om mee te werken. Ik denk, dat als ik stop met mijn werk, er nauwelijks iemand anders de inheemse mensen wil ondersteunen en helpen, omdat ze ver afgelegen wonen en er een taalbarrière is.

Mannen betrekken bij Gendergelijkwaardigheid: Zorgen geuit tijdens de CSW 2010

door José de Vries

Het principe van gedeelde macht en verantwoordelijkheid moet worden toegepast tussen vrouwen en mannen thuis, op het werk en in de bredere nationale en internationale samenleving. Gelijkwaardigheid tussen vrouwen en mannen is een kwestie van mensenrechten en een voorwaarde voor sociale gerechtigheid en het is ook een noodzakelijk en fundamenteel vereiste voor gelijkwaardigheid, ontwikkeling en vrede. Omvorming tot gelijkwaardig partnerschap van vrouwen en mannen is een voorwaarde voor duurzame ontwikkeling waarin de mens centraal staat.

Het Platform voor Actie benadrukt dat vrouwen gemeenschappelijke zorgen hebben, die alleen kunnen worden aangepakt door samenwerking in partnerschap met mannen naar het gemeenschappelijke doel van gendergelijkwaardigheid in de hele wereld.

Het Beijing Platform for Action (Actieplatform van Peking) (Artikel 1 – Artikel 3)

Jarenlang wordt al erkend dat zelfontplooiing van vrouwen en het inrichten van een genderrechtvaardige maatschappij, niet alleen het werk moet zijn van vrouwelijke activistes, maar dat het noodzakelijk is dat vrouwen en mannen hieraan als partners werken.

Gezien het werk dat IFOR's WPP op dit moment doet aan het vormen van partnerschappen tussen mannelijke en vrouwelijke vredesactivisten⁹, was ik speciaal geïnteresseerd in de huidige gezichtspunten over het betrekken van mannen bij onderwerpen van genderrechtvaardigheid, toen ik de 54ste sessie bijwoonde van de Commission on the Status of Women (Commissie voor de Situatie van Vrouwen, CSW). De titel van de CSW-bijeenkomst dit jaar was: *'15-year Review of the*

---

⁹ In 2009 begon WPP een proefproject Train de Trainers (ToT), voor 19 mannelijke vredesactivisten uit 17 verschillende landen. De titel was: 'Geweld te boven komen – Onderzoek vormen van Mannelijkheid, Geweld en Vrede.' De eerste training vond plaats in Nederland, in december 2009 en was gericht op theorie en praktijk van gendergevoelige actieve geweldloosheid, op de theorie van vormen van mannelijkheid en hun relatie tot geweld, en op betrokken en gendergevoelige trainingsbegeleiding. In de eerste zes maanden van 2010 organiseerden de 19 deelnemers in deze eerste ToT een gemeenschapsproject of training in gendergevoelige actieve geweldloosheid training – met ondersteuning van een vrouwelijke vredesactiviste. In 2010 wordt dan een tweede ToT georganiseerd om het geleerde te verstevigen en te verdiepen. Voor meer informatie, zie:

www.ifor.org/WPP

Implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action, (Terugblik na 15 jaar op de Implementatie van de Verklaring van Beijing en het Actieplatform); deze vond plaats van 1-12 maart 2010 in New York. Op de CSW herhaalden veel activisten de noodzaak voor vrouwen en mannen om als partners samen te werken bij het streven naar genderrechtvaardigheid.

Anderen waren daarnaast ook bezorgd over de mogelijke terugslag die het zou kunnen hebben op vrouwen, als er mannen bij de strijd voor gendergelijkwaardigheid worden betrokken. Door de jaren heen heeft WPP verschillende bezwaren gehoord van vrouwelijke activistes, die ik ook zag terugkomen in de discussies en workshops op de CSW. De bezwaren cirkelen om de vrees (soms door ervaring gestaafd) dat mannen de agenda voor gender-gelijkwaardigheid zullen overnemen of kapen, wat zou leiden tot een vermindering van de aandacht voor de rechten en noden van vrouwen. Een andere zorg betreft de toenemende wedijver om de schaarse middelen en mogelijkheden voor beschikbare financiering, met het risico dat middelen wegstromen van vrouwenorganisaties en hun werk voor vrouwenrechten. Vrouwelijke activistes noemen ook het gevaar dat mannelijke activisten voor genderrechtvaardigheid uiteindelijk de politieke ruimte en de beroepsmogelijkheden in het kader van gendergelijkwaardigheid zullen gaan domineren, bijvoorbeeld door het benoemen van mannen als genderspecialisten op de hogere niveaus met beslisbevoegdheid – waar zij dan de weinige voor vrouwen toegankelijke plaatsen gaan innemen. Sommige activistes vrezen dat als je een man benoemt, de stem van vrouwen tot zwijgen wordt gebracht en hun zorgen op die niveaus zullen worden vergeten of van hun politieke lading ontdaan. Bezwaren met betrekking tot de verschillen in erkenning, respect en status die vrouwenorganisaties en mannenorganisaties ontvangen voor hun werk aan genderrechtvaardigheid worden soms ook geopperd. Sommigen hebben de indruk dat mannelijke activisten een hogere status hebben voor het werk dat zij doen dan vrouwelijke activisten. Enkele van deze bezwaren worden hieronder meer gedetailleerd besproken.

De kwestie van strijd om de middelen werd bijvoorbeeld opgeworpen door Mary Ellsberg van het International Centre for Research on Women (Internationaal Centrum voor Onderzoek naar Vrouwen, ICRW)¹⁰. Bij de afsluiting van haar workshop 'Mannen Betrekken bij Gender-gelijkwaardigheid: Woorden in Daden Omzetten', merkte ze op hoe feministes jarenlang hebben benadrukt dat mannen bij hun werk betrokken moeten worden en het moeten ondersteunen. Ze vertelde dat tegenwoordig echter, donoren een voorkeur schijnen te hebben voor, en prioriteit geven aan programma's die zich in het bijzonder richten op het integreren van mannen bij gendergelijkwaardigheid als 'de beste manier om gendergelijkwaardigheid te bereiken'. Dit kan er toe leiden dat fondsen gaan naar mannenorganisaties waarbij vrouwenorganisaties van de toegang tot fondsen worden afgesloten. Mary Ellsberg benadrukte de noodzaak om een sterke dialoog en samenwerkingsverbanden op te bouwen tussen vrouwen- en mannenbewegingen om te voorkomen dat werken voor gendergelijkwaardigheid zou leiden tot achterstelling van vrouwen. Ze merkte op dat verantwoording afleggen cruciaal is, als de vrouwen- en mannenbewegingen naast elkaar komen te staan bij het toenemen van rechtvaardigheid en vrijheid voor iedereen.

Ook anderen noemden het punt van verantwoording verschillende malen tijdens de 54ste sessie van de CSW. Een vertegenwoordigster van Women Against Violence Europe (Vrouwen tegen Geweld in Europa WAVE),¹¹ sprak haar bezorgdheid uit over het feit dat mannen worden uitgenodigd als experts in gendergelijkwaardigheid, ten koste van vrouwen. Ze merkte op dat *'vrouwen al jaren werken aan onderwerpen van gendergelijkwaardigheid, maar dat tegenwoordig - ondanks de uitgebreide ervaringen van vrouwelijke activistes - mannen vaak worden uitgenodigd als experts over dit onderwerp, in plaats van vrouwen'*. Ze riep mannen die als experts worden uitgenodigd op, om te

---

¹⁰ Voor meer informatie, zie: www.icrw.org

¹¹ Voor meer informatie, zie: www.wave-network.org/

overwegen ofwel een vertegenwoordigster van een vrouwenorganisatie zijn plaats te laten innemen, ofwel te vragen met hem mee te komen, teneinde de zichtbaarheid van vrouwen te verhogen en zich te verzekeren van erkenning voor het werk dat vrouwen al hebben gedaan. Ze moedigde de mannen aan om een pro-actief standpunt in te nemen om te vermijden dat vrouwen worden achtergesteld.

Satish Kumar Sing, Onderdirecteur van het Centrum voor Gezondheid en Sociale Gerechtigheid in India, en initiatiefnemer van het in India gevestigde netwerk 'Men's Action for Stopping Violence Against Women (Mannenactie voor het stoppen van geweld tegen vrouwen, MASVAW), merkte op dat gender vaak wordt verengd tot een discussie over de noodzaak om gender te integreren in het beleid van organisaties, meer dan het op te pakken in termen van machtsrelaties. Een holistische benadering, waarin de dynamiek van machtsverhoudingen op verschillende niveaus en tussen verschillende groepen (bijvoorbeeld religie en kaste) wordt meegenomen, is wezenlijk voor sociale transformatie zonder achterstelling van bepaalde groepen in de maatschappij. Groeperingen voor sociale rechten moeten elkaar hierin steunen en samenwerken.

De noodzaak om bewustwording op gang te brengen over macht en de dynamiek van machtsverhoudingen werd ook opgemerkt door Gary Barker, Directeur van het Gender, Violence and Rights Team (Team voor Gender, Geweld en Rechten) van de ICRW en medevoorzitter van de MenEngage Alliantie, tijdens de workshop 'Principes van Partnerschap en Verantwoording tussen Organisaties'. Hij verwees naar het feit dat mannenbewegingen en mannelijke genderactivisten verder bouwen op wat feministische bewegingen hebben bereikt en hij merkte op dat bij het betreden van die ruimte waar vrouwelijke activisten voor hebben gevochten, mannelijke activisten zich bewust moeten zijn van de (impliciete) macht die mannen hebben, vanwege de patriarchale maatschappijen. Hij benadrukte dat, teneinde achterstelling van vrouwen te voorkomen, het van wezenlijk belang is dat mannen zich meer bewust worden van de manier waarop macht in de maatschappij wordt gebruikt. Mannen moeten analyseren hoe mannen macht gebruiken, en zij moeten er voor zorgen dat hun werk niet de vooronderstellingen van het patriarchaat en de machtsongelijkheid tussen vrouwen en mannen versterken en bevestigen. Gary Barker merkte in dit verband op, dat juist om het patriarchaat en de opvattingen over gender werkelijk te kunnen aanpakken, het cruciaal is om ook de complexiteit van mannen te erkennen en aan te spreken. Niet alle mannen zijn even machtig en dominant, en het is daarom belangrijk te onderkennen dat binnen de categorie 'mannen' er mannen zijn met macht en anderen die betrekkelijk machteloos zijn.

De verschillende mannengroepen die zich richten op het uitbannen van geweld en het bevorderen van genderrechtvaardigheid laten zien dat er mannen zijn die het niet eens zijn met het geweld van mannen en met vormen van genderongelijkheid. Toch is er nog een lange weg te gaan. Zoals Michael Kimmel opmerkte tijdens het Wereldsymposium "Going to Scale: Engaging Men and Boys in Achieving Gender Equality" (Naar een Balans: Mannen en Jongens Betrekken bij het Bereiken van Gendergelijkwaardigheid) in Rio de Janeiro,¹²: Mannenorganisaties moeten niet 'voortijdig zichzelf complimenteren' omdat zij werken aan gendergelijkwaardigheid. Mannenorganisaties moeten ook open staan om samen te werken met feministische organisaties, hen erkenning geven, leren van hun werk en ervaringen en hun werk ondersteunen.

Zoals al in het Actieplatform 15 jaar geleden werd erkend, moeten vrouwen en mannen samenwerken als echte partners naar het gemeenschappelijke doel van wereldwijde gendergelijkwaardigheid. Samenwerkingsverbanden tussen vrouwen- en mannenorganisaties kunnen fungeren als een ruimte voor dialoog en samenwerking tussen de geslachten, waarbij de veelvormigheid van de genderongelijkheid tot uitdrukking kan komen, bestreden en getransformeerd. Voorzichtigheid en

---

¹² Deze conferentie vond plaats van 29 maart tot 3 april 2009. Meer informatie vindt u op: www.engagingmen.org.

zorgvuldigheid zijn vereist om deze ruimte zodanig te gebruiken, dat zij ten dienste staat en gunstig uitpakt voor ieder. Allen die er bij betrokken zijn, zowel mannen- en vrouwenorganisaties als donoren en regeringen, zijn er ook verantwoordelijk voor dat vrouwen niet achtergesteld worden. Door de erkenning van ieders eigen en elkaars verantwoordelijkheden in dit proces, door gezamenlijke en gecoördineerde inspanningen, kunnen mannen- en vrouwenorganisaties vooruitgang boeken naar een meer genderrechtvaardige toekomst.

Nieuws

10de verjaardag van VN-veiligheidsraadresolutie 1325

In oktober 2010 is het 10 jaar geleden dat de VN-veiligheidsraad de resolutie 1325 over Vrouwen, Vrede en Veiligheid aannam. Deze mijlpaal van een resolutie roept internationale veiligheidsinstanties op om zich te buigen over het verschil in uitwerking die conflicten hebben op vrouwen en mannen en om vrouwen volledig in te schakelen bij conflictoplossing, vredeshandhaving en vredesopbouw. Dit wordt een jaar van herdenkingen van deze historische uitspraak als ook van evaluatie hoe de implementatie tot nu toe heeft uitgewerkt. Het thema van dit jubileumjaar is 'Vrouwen Tellen voor Vrede'.

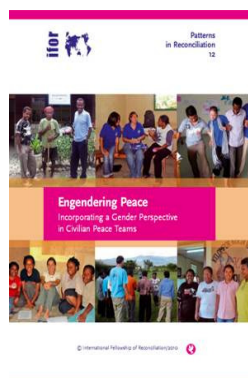
In aanloop naar de viering van de 10de verjaardag van VN-veiligheidsraadresolutie 1325 vindt een heel scala aan activiteiten plaats om het belang van deze resolutie te onderstrepen.

IFOR's WPP werkt op dit moment aan de organisatie van een bijeenkomst van experts, in samenwerking met het Global Network of Women Peacebuilders (Wereldwijd Netwerk van Vrouwelijke Vredesactivistes, GNWP) en de MenEngage Alliance (Alliantie Mannen Doe Mee), en als partner van landenafvaardigingen bij de VN en ook samen met relevante VN-eenheden. Deze expert meeting wordt gepland tijdens de 1325 +10-vieringen in New York. De bijeenkomst zal de verschillende factoren onderzoeken die de betrokkenheid van mannen (mogelijk) vergemakkelijken of belemmeren bij lobby en actie rond de resoluties over vrouwen, vrede en veiligheid.

WPP houdt u op de hoogte van deze gebeurtenis via haar website: www.ifor.org/WPP

Het GNWP, een coalitie van vrouwengroepen en andere maatschappelijke organisaties uit verschillende delen van de wereld, heeft het initiatief genomen om een lijst samen te stellen van alle manifestaties die er in de wereld plaats vinden ter viering van deze Resolutie. Verschillende leden van IFOR's WPP zijn ook lid van GNWP en worden in deze lijst genoemd. Om meer te weten te komen over de evenementen zie: <http://www.gnwp.org/10th-anniversary-events>

Voor informatie over andere manifestaties, kunt u bijvoorbeeld gaan naar:
<http://www.unifem.org/campaigns/1325plus10/>
<http://www.unifem.org/campaigns/1325plus10/global-open-day/>

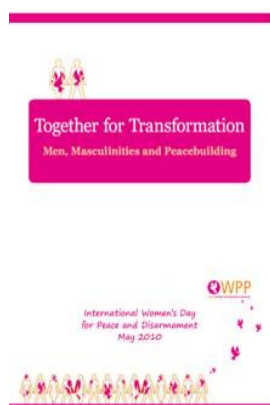

Engendering Peace - Incorporating a Gender Perspective in Civilian Peace Teams (Vrede genderbewust maken – Een gendergezichtspunt integreren in Burgervredesteams).

Door IFOR's Women Peacemakers Program (Vrouwen maken Vredeprogramma van IFOR)

Deze publicatie is het resultaat van een eerste studie van een jaar, waarin het terrein van burgervredeswerk werd onderzocht vanuit een gendergezichtspunt. De studie is gericht op het werk dat werd gedaan door organisaties van vredesteams die ongewapende begeleiding bieden aan personen, groepen of gemeenschappen die worden bedreigd door politiek geweld in conflictsituaties.

Voor meer informatie, en om de publicatie te downloaden kunt u terecht op: http://www.ifor.org/WPP/mainstreaming_pilot.htm

Together for Transformation – Men, Masculinities and Peacebuilding (Samen voor verandering – Mannen, vormen van Mannelijkheid en Vredesopbouw)

Door IFOR's Women Peacemakers Program

Deze publicatie wil bijdragen aan een beter begrip van vormen van mannelijkheid en het opnemen van een gendergezichtspunt in de agenda voor vrede en veiligheid. Er staan enkele eigen ervaringen in van WPP met het programma Train de Trainers met mannelijke vredesactivisten. Er wordt aandacht in besteed aan een mannelijke bondgenoot die terugkijkt op de tijd dat hij nog niet betrokken was bij de agenda van 1325, er staat een inleiding in over oorlogstheorie, bekeken vanuit gender, in een artikel van Cynthia Cockburn, verder een bespiegeling over de link tussen militarisme,

mannelijkheid en wapens, en er wordt aangetoond hoe gender ook tegen mannen kan werken.

Voor meer informatie en om de publicatie te downloaden, ga naar http://www.ifor.org/WPP/wppmaterials_newsletters.html

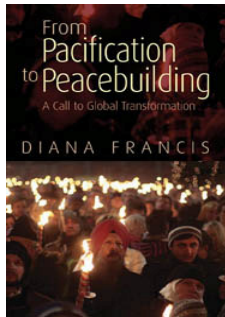
De Verenigde Naties en Vrouwen: Walking the Walk on Empowerment (De Weg van Eigen Kracht Bewandelen)

Door Donald Steinberg, International Crisis Group (Internationale Crisisgroep)
Deze bijdrage voor de viering van de Internationale Vrouwendag voor Vrede en Ontwapening van IFOR's WPP bespreekt de rol van vrouwen binnen de Verenigde Naties en geeft aanbevelingen tot veranderingen die er zouden moeten komen.

U kunt het artikel lezen op:

<http://www.crisisgroup.org/en/publication-type/commentary/steinberg-the-united-nations-and-women-walking-the-walk-on-empowerment.aspx>

From Pacification to Peacebuilding - A Call to Global Transformation (Van Pacificatie tot Vredesopbouw – Een oproep tot Wereldwijde Transformatie)

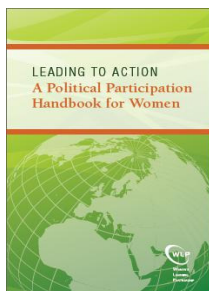

Door Diana Francis

In haar nieuwe boek stelt Diana Francis dat de dominante cultuur van macht die berust op onderdrukking en geweld, moet worden verdreven door de principes van wederzijdse afhankelijkheid, goedheid en geweldloze solidariteit. Ze roept vredesactivisten over de hele wereld op om de praktijk van geweldloze kracht te aanvaarden en te ontwikkelen, daarbij de cultuur en de instituties van oorlog te verwerpen en te werken met bewegingen van over de hele wereld voor wereldwijde demilitarisering en 'positieve vrede'.

Voor meer informatie en om het boek te bestellen, zie:

<http://www.plutobooks.com/display.asp?K=9780745330266>

Leading to Action: A Political Participation Handbook for Women (Tot Actie Aanvoeren: Een Handboek voor Politieke Participatie van Vrouwen)

Door Mahnaz Afkhami & Ann Eisenberg

Deze publicatie werd ontwikkeld om vrouwen te helpen om democratische en betrokken leiders te worden. Of het nu is om gekozen te worden voor een ambt, om een campagne te ondersteunen, om vrouwen aan te moedigen te gaan stemmen of om betere wetgeving voor de gemeenschap voor elkaar te krijgen, dit handboek helpt vrouwen hun vaardigheden aan te scherpen zodat zij de volgende politieke stap kunnen zetten.

Voor meer informatie en om het boek te bestellen, zie:

<http://www.learningpartnership.org/en/publications/training/ta>

50.50
inclusive democracy

Women Conscientious Objectors: An Anthology (Vrouwelijke Dienstweigeraars: Een bloemlezing)

Door War Resister's International (Internationale verzetstrijders tegen oorlog)

Dienstweigeraars worden over het algemeen gezien als mannen – net als soldaten. Dit boek breekt met deze veronderstelling. Er zijn vrouwen die gewetensbezwaren hebben tegen hun militaire dienst en tegen militarisme. Door dienst te weigeren, herdefiniëren zij antimilitarisme vanuit een feministisch perspectief en verzetten zij zich niet alleen tegen militarisme, maar ook tegen een vorm van antimilitarisme dat van de mannelijke dienstweigeraar een 'held' maakt van de antimilitaristische strijd. U vindt een artikel over het boek op:

<http://www.opendemocracy.net/5050/vanessa-alexander/listening-to-our-conscience>

Global Peace Index (Wereldwijde Vredesindex, GPI)

Door het Institute for Economics and Peace (Instituut voor Economie en Vrede)

Dit is de vierde editie van de Wereldwijde Vredesindex. Hij is uitgebreid en meet nu 149 onafhankelijke staten, bijgewerkt met de laatst beschikbare cijfers en informatie voor 2008 en 2009.

Voor meer informatie, zie:

<http://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/PDF/2010/2010%20GPI%20Results%20Report.pdf>

Kalender

13-16 september 2010: Interfaith Peacebuilding – the need for a gender perspective (Interreligieuze vredesopbouw – de noodzaak van een genderperspectief)

WPP organiseert een conferentie waarin vernieuwende en vooruitstrevende theologen, activisten voor vrouwenrechten en vredesactivisten vanuit verschillende spirituele tradities en verschillende regio's bij elkaar komen voor een analyse – vanuit een gendergezichtspunt – van de meervoudige rol van religie in huidige conflicten, als oorzaak van oorlog en als stimulans voor vrede. De aanmelding voor deze conferentie is gesloten. WPP zal u van de ontwikkelingen op de hoogte houden via onze website: www.ifor.org/WPP.

30 september 2010: Walk a Mile in Her Shoes (Loop een mijl in haar schoenen)

'Walk a Mile in Her Shoes' vraagt mannen (en vrouwen) om letterlijk een mijl te lopen op damesschoenen met hoge hakken. Het is niet makkelijk, op zulke schoenen te lopen, maar het gaat om de pret en het is een aanleiding voor de gemeenschap om te praten over iets waar eigenlijk heel moeilijk over te spreken valt: geweld tegen vrouwen en meisjes. Seksueel geweld raakt niet alleen vrouwen. Het raakt de mannen die om hen geven, hun familie, hun vriendenkring, hun collega's en hun gemeenschap.

Voor meer informatie, zie: <http://www.walkamiletoronto.ca/sponsors.html>

Oktober 2010: 1325 +10

In oktober 2010 is het 10 jaar geleden dat de VN-veiligheidsraad de resolutie 1325 over Vrouwen, Vrede en Veiligheid aannam. Deze mijlpaal van een resolutie roept internationale veiligheidsinstanties op om zich te buigen over het verschil in uitwerking die conflicten hebben op vrouwen en mannen en om vrouwen volledig in te schakelen bij conflictoplossing, vredeshandhaving en vredesopbouw. Dit wordt een jaar van herdenkingen van deze historische gebeurtenis als ook van evaluatie hoe de implementatie tot nu toe heeft uitgewerkt. Het thema van dit jubileumjaar is 'Vrouwen Tellen voor Vrede'.

Voor meer informatie kunt u terecht op:

<http://www.unifem.org/campaigns/1325plus10/> or <http://www.gnwp.org/category/unscr1325>

19 november: Werelddag voor de preventie van kindermishandeling

Doelstelling van deze Werelddag, die in 2000 werd ingesteld, is om de aandacht te richten op een cultuur van het voorkómen van misbruik en geweld en te fungeren als een oproep om daarvoor actie te voeren. Iedere 19de november zet een internationale coalitie zich in om de Dag te herdenken en te ondersteunen door het organiseren van lokale of nationale activiteiten en manifestaties.

Meer informatie vindt u op:

http://www.woman.ch/index.php?page=2010-world-campaign-coalition&hl=en_US

25 november – 10 december: 16 Dagen over Geweld tegen Vrouwen: Structuren van Geweld: Vaststellen van het raakvlak tussen Militarisme en Geweld tegen Vrouwen.

Dit jaar is alweer de 20ste campagne '16 Dagen van Actie tegen Seksueel Geweld' en met deze belangrijke mijlpaal zoekt het Center for Women's Global Leadership (Centrum voor Vrouwen als Wereldleiders, CWGL) nieuwe manieren om de campagne te gebruiken voor maatschappelijke verandering. CWGL verwacht dat een thema over de raakvlakken tussen militarisme en geweld tegen

vrouwen een meerjarenproject zal worden. We kijken uit naar de aftrap van deze campagne in 2010 en gaan hem gebruiken als een gelegenheid om informatie te verzamelen over individuele en collectieve ervaringen met militarisme, die ons zullen helpen een stevige strategie voor toekomstige campagnes te ontwikkelen.

Voor meer informatie, ga naar: <http://www.cwgl.rutgers.edu/16days/kit10/theme.html>

13 - 15 januari 2011: 2de Europese Conferentie over Politiek en Gender

De Tweede Europese Conferentie over Politiek en Gender wordt gehouden in de Centraal-Europese Universiteit in Boedapest, tussen 13 en 15 januari 2011. Uiterste inzenddatum voor bijdragen was 18 juni. Voor meer informatie, zie: <http://www.ecprnet.eu/sg/ecpg/>

WOMEN PEACEMAKERS PROGRAM
International Fellowship Of Reconciliation

Grenzen overschrijden verschijnt driemaal per jaar in een Engelse, Duitse, Franse, Spaanse, Russische en Nederlandse versie.

Met een bijdrage van 10 Euro helpt u ons om dit nieuws over initiatieven van vrouwen op het gebied van vrede te verspreiden onder groepen en personen die het zelf niet kunnen betalen. Betalingen kunnen gedaan worden door een overschrijving naar giro 2704182 ten name van Stichting IFOR, Alkmaar. Voor meer informatie over IFOR's programma Vrouwen Maken Vrede (WPP) kunt u contact opnemen met José de Vries: (j.devries@ifor.org).

Het Women Peacemakers Program (WPP) is een initiatief van de International Fellowship of Reconciliation (Internationale bond voor Verzoening, IFOR). Sinds 1919 zet IFOR zich in voor actieve geweldloosheid. Voor meer informatie over WPP of over de bij IFOR aangesloten organisaties kunt u contact opnemen met het Internationale Secretariaat.

*IFOR (International Fellowship of Reconciliation)
Spoorstraat 38, 1815 BK Alkmaar, the Netherlands
Tel. +31 72 512 3014
Fax: +31 72 515 1102
Email: j.devries@ifor.org
Website: www.ifor.org
Website (WPP): www.ifor.org/WPP
Postbank rekening 2704182
ISSN: 1388-1345*

*WPP Program Manager: Isabelle Geuskens
Regional Development Officer: Dorothy Attema
Gender Officer: Cristina Reyna
Information Officer: José de Vries
Program Assistant : Merle Gosewinkel
Editor: Ama van Dantzig en Merle Gosewinkel
Vertaling: Janne Poort - Van Eeden
Proofreading: Nadine Beudeker*